

הקדמה

א. שו"ע אורח חיים רע"א

נר שהדליקו בו באותה שבת, אף על פי שכבה, אסור לטלטלו. וכן מותר השמן שבנר שהדליקו בו באותה שבת, אסור לטלטלו ולהסתפק ממנו באותה שבת.

ב. שו"ע אורח חיים שח:מז

יש אוסרים לטלטל בגד שעטנז, ויש מתירים.

ג. שו"ע אורח חיים שא:מז

בגדים השרוים במים, אסור לנגבם סמוך לאש. הגה: ואסור לטלטלם שמא יבא לידי סחיטה, והוא שמקפיד על מימיו (מרדכי פרק חבית)...

ד. שו"ע אורח חיים שח:טז

כירה שנשמטה אפילו אחת מירכותיה, אסור לטלטלה. הגה: וכן ספסל ארוך שנשמט א' מרגליה, כ"ש שתיים, דאסור לטלטלה ולהניחה על ספסל אחרת ולישב עליה אפילו נשברה מבע"י (תרומת הדשן סי' ע"א), אא"כ ישב עליה כך פעם אחת קודם השבת (ב"י ס"ס שי"ג).

ה. שו"ע אורח חיים שכ:א

זיתים וענבים, אסור לסחטן (ע"ל סי' רנ"ב ס"ה); ואם יצאו מעצמן, אסורים אפילו לא היו עומדים אלא לאכילה. ותותים ורמונים, אסור לסחטן; ואם יצאו מעצמן, אם עומדים לאכילה, מותר; ואם עומדים למשקים, אסור. ושאר כל הפירות, מותר לסחטן.

ו. שולחן ערוך הרב אורח חיים סימן שח:ט

ובכלל מוקצה זה הוא כל מאכלות האסורות בהנאה שאינו יכול להאכילן אפילו לכלבים ואפילו אין איסורן אלא מדברי סופרים כגון סתם יינם וכיוצא בו ואפילו אין איסורן אלא בו ביום בלבד כגון טבל שיכול לתקנו במוצאי שבת ולאכלו אלא שבשבת אסור לתקנו מדברי סופרים כמו שיתבאר בסי' של"ט וכן כל כיוצא בזה הוא מוקצה מחמת גופו ואסור לטלטלו לצורך גופו ומקומו.

אבל מאכלות האסורות באכילה ומותרות בהנאה שיכול להאכילן לכלבים אם הן מוכנין ועומדים להאכילן לכלבים כגון נבלות וטרפות וכיוצא בהן מותר לטלטלן כשאר מאכלי בהמה ואם אינן עומדים לכלבים מחמת איסורן מפני שאין איסורן אלא בשבת כגון משקין שזבו מן הפירות מאליהן בשבת שאסורים בשתיה בו ביום בלבד וכן ביצה שנולדה בשבת שאסורה באכילה בו ביום בלבד וכן חלב שנחלב בשבת שאסור בו ביום בלבד וכן כל כיוצא בהם אף על פי שיכול להאכילם לכלבים מכל מקום כיון שאינן עומדים לכך אלא לאכילת אדם במוצאי שבת אסור לטלטלן אפילו לצורך גופן ומקומן.

אבל דבר שאיסור אכילתו הוא גם בחול אף על פי שיש לו היתר לאחר זמן כגון החדש מותר לטלטלו אפילו בארץ ישראל שכיון שנמשך זמן איסורו הרבה הרי הוא עומד גם בתוך הזמן להאכילו לבהמות ולמכרו לנכרים:

ז. חיי אדם חלק ב-ג (הלכות שבת ומועדים) כלל סה סעיף ד

מוקצה מחמת איסור נחלק לשני אופנים, א) מחמת איסור בעצמו, ב) מחמת איסור מלאכתו. (הפן הא') מחמת עצמו, כגון פירות הנושרין או שתלשן נכרי או קטן, ודגים שנצודו, אפילו היו המצודות פרושות מערב שבת וערב יום טוב ובשבת ניצודו מאליהן, ואפילו אם ספק אם נתלשו וניצודו בשבת ויום טוב, ודג שהיה בספל של מים שכבר הוא ניצוד ונטלו הנכרי מן הספל, ובהמה ועוף ששחטו לחולה שיש בו סכנה, ומותר השמן שבנר שהיה דולק בין השמשות ונכבה, ובנין שנפל בשבת, אפילו היה רעוע ועומד ליפול בין השמשות דאז אין בו איסור דאורייתא בסתירתו, מכל מקום איסור דרבנן יש בו (סי' תקי"ח). וחלב שנחלב בשבת אפילו לתוך קדרה שיש בה אוכלין, דאסור לחלוב בשבת משום דש (ע"י במלאכת דש). וביצה שנולדה בשבת ויום טוב גזרו בה חכמים משום ביצה שנולדה ביום טוב אחר שבת או שבת אחר יום טוב, דזה אסור מדאורייתא משום הכנה, וכן כל כיוצא בזה שהיה אסור בין השמשות מחמת איסור אפילו דרבנן אף על גב שעששו נסתלק האיסור. וכלי זכוכית שיש בו חול ויוצא החול דרך נקב קטן בשעה או ב', וכלי שרואין בצל כמה שעות על היום, דדומה למדידה, ונראה לי דאין בכלל זה מה שקורין זייגר (שעון), דבזה לא שייך כלל שום מדידה. ואפילו הוא צריך לידע כמה שעות על היום לענין קריאת שמע או לימוד, מכל מקום לא הוי מדידה של מצוה, שהרי המדידה עצמה אינה מצוה (ש"ח מ"א ס"ק ע"ח). ויש אומרים גם בגד שעטנז (סי' ש"ח ס"ק ע"ד). (פן ב') מחמת מלאכתו, כגון כלים המיוחדים למלאכה שאסור בשבת, כגון מכתשת ורחים וקורנס שקורין האמר, וקרדום שמבקעין בו עצים, ומרא שחופרין בו, ומכבדות שמכבדין בו הבית, ושופר, ומנורה אף על פי שלא הדליקו עליה אותו שבת. אבל נר שהדליקו בו באותו שבת, אסור לטלטל כדין בסיס לקמן (ועיין סי' רע"ט סעיף ו' במ"א). ונרות בין של חלב או של שעוה, ופתילות מצמר גפן, וכן כל כיוצא בזה (ש"ח סעיף ז').

אין נעשה מוקצה מחמת איסור?

ח. שו"ת הרא"ש כלל כב סימן ח

בענין המוקצה יש ארבעה דינים. המין הראשון דבר המוקצה מחמת גופו כאבנים ועצים ומעות וכיוצא בהם שאין להם תורת כלי. המין השני דבר המוקצה מחמת איסורו כגון נר שהדליקו בה באותה שבת וכגון תרומה טמאה וטבל וכל דבר שמחובר בין השמשות ונתלש... שני המוקצים הראשונים שהם מוקצין מחמת גופם כאבנים וכיוצא בהם ודבר המוקצה מחמת איסורו דין אחד להם ושוה דיניהם.

ט. שבת מד ע"א

משנה: מטלטלין נר חדש אבל לא ישן. רבי שמעון אומר כל הנרות מטלטלין חוץ מן הנר הדולק בשבת [בשעה שהוא דלוק].
גמרא: תנו רבנן:

- מטלטלין נר חדש אבל לא ישן, דברי רבי יהודה.
 - רבי מאיר אומר כל הנרות מטלטלין חוץ מן הנר שהדליקו בו בשבת.
 - רבי שמעון אומר חוץ מן הנר הדולק בשבת. כבתה, מותר לטלטלה. אבל כוס וקערה ועשית לא יזיזם ממקומם...
- "אבל כוס וקערה ועשית לא יזיזם ממקומם" - מאי שנא הני?... וכי קשרי רבי שמעון בנר זוטא דדעתיה עלויה, אבל הני דנפיש לא. והתניא "מותר השמן שבנר ושבקערה אסור, ורבי שמעון מתיר!" התם קערה דומיא דנר, הכא קערה דומיא דכוס.

י. ביצה כד-כה.

נכרי שהביא דורון לישראל ביום טוב, אם יש מאותו המין במחובר אסור, ולערב נמי אסורין בכדי שיעשו. ואם אין מאותו המין במחובר, תוך התחום מותר חוץ לתחום אסור. והבא בשביל ישראל זה, מותר לישראל אחר.

יא. רמב"ם הלכות שבת פרק כה:י

כל כלי שהוקצה מחמת האיסור אסור לטלטלו, כגון נר שהדליקו בו בשבת והמנורה שהיה הנר עליה ושלחן שהיו עליו מעות אף על פי שכבה הנר או שנפלו המעות אסור לטלטלו, שכל כלי שהיה אסור לטלטלו בין השמשות נאסר לטלטלו כל השבת כולה אף על פי שהלך הדבר שגרם לו האיסור.

יב. שו"ע אורח חיים רעטב

נר זה שאמרנו שאסור לטלטלו, אפילו לצורך גופו ולצורך מקומו אסור; ויש מי שהתיר, ולא נראו דבריו.

יג. ט"ז אורח חיים סימן רעט ס"ק ב

ולא נראו דבריו. ב"י נתן טעם למה לא מהני כאן צורך גופו ומקומו כמו בשאר כלים שמלאכתן לאיסור כמ"ש בסי' ש"ח, וז"ל "וטעמא משום דכלי שמלאכתו לאיסור לא אתקצאי לב"ה, שהרי היה מותר לטלטלו לצורך גופו ומקומו, אבל נר שהדליקו בו ב"ה היה אסור לטלטלו כלל אפילו לצורך גופו ומקומו, דבעודו דולק פשיטא דאסור לטלטלו בכל גווני כדאמרינן בפרק נוטל במניח אבן ע"פ החבית ומעות על הכר דמניח נעשה בסיס לדבר האסור הלכך אתקצאי לכולי יומא." עכ"ל. אי משום הא אין איסור לדעת בעל התרומות דסי' ש"ח דס"ל דלא מקרי מניח אלא אם בדעתו שיהיה שם כל השבת, וא"כ יש היתר לדידן שאנו מכוונים שלא יהיה הנר על השלחן רק בלילה ותו לא ומקפידים ע"ז לא נעשה בסיס לדבר איסור, כמ"ש בסי' רע"ז ס"ג, נמצא דהוה דינו כשוכח ולא אתקצאי לכולי יומא ומותר לצורך גופו ומקומו אחר שכבה. ואותן הפוסקים שמביא ב"י שנראה מהם שאסור אפילו לצורך גופו ומקומו נראה שהם מדברים במניח הנר במקום שאין דעתו בודאי להסירו משם אחר הכיבוי. ועפ"ז נראה לי שאין מחלוקת בדבר כמ"ש ב"י דהמרדכי והאגודה מתירים דהם מדברים באופן שבודאי מכוין ליטלה משם אחר הלילה ולא נעשה בסיס כלל ועמ"ש בסימן ש"ט מדין זה:

יד. ביצה לע"ב

תניא רבי חייא בר יוסף קמיה דרבי יוחנן "אין נוטלין עצים מן הסוכה אלא מן הסמוך לה. ורבי שמעון מתיר. ושויין בסוכת החג בחג שאסורה, ואם התנה עליה הכל לפי תנאו."

"ורבי שמעון מתיר"? והא קא סתר אהלא! אמר רב נחמן בר יצחק הכא בסוכה נופלת [כלו' שכבר נפלה] עסקינן, ורבי שמעון לטעמיה דלית ליה מוקצה, דתניא "מותר השמן שבנר ושבקערה אסור ורבי שמעון מתיר."

מי דמי? התם אדם יושב ומצפה אימתי תכבה נרו, הכא אדם יושב ומצפה אימתי תפול סוכתו?? אמר רב נחמן בר יצחק הכא בסוכה רעועה עסקינן דמאתמול דעתיה עלויה.

טו. שבת קנז ע"א

פליגי בה רב אחא ורבינא: חד אמר בכל השבת כולה הלכה כרבי שמעון לבר ממוקצה מחמת מיאוס, ומאי ניהו נר ישן, וחד אמר במוקצה מחמת מיאוס נמי הלכה כרבי שמעון לבר ממוקצה מחמת איסור, ומאי ניהו נר שהדליקו בה באותה שבת...

טז. שבת מב ע"ב (משנה שבת ג:ו)

משנה: אין נותנין כלי תחת הנר לקבל בו את השמן ואם נתנוה מבעוד יום מותר. ואין ניאותין ממנו לפי שאינו מן המוכן.

יז. תוספות מסכת שבת דף מב עמוד ב "ואין"

ואין ניאותין ממנו לפי שאינו מן המוכן - איכא לאוקמה כר"ש דמתיר מותר השמן שבנר, ו"אין ניאותין" דקתני הכא היינו [רק] כל זמן שדולק...

יח. שו"ע אורח חיים רעטב

נר שהדליקו בו באותה שבת, אף על פי שכבה, אסור לטלטלו. וכן מותר השמן שבנר שהדליקו בו באותה שבת, אסור לטלטלו ולהסתפק ממנו באותה שבת.

יט. שו"ע אורח חיים תקיח:ח
נוטלים עצים הסמוכים לדפני הסוכה ומסיקין בהם.

כ. משנה ברורה סימן תקיח ס"ק מב
ודע דכל עצים שאסור ליטלן מן הסוכה בין עצי סכך ודפנות עצמם ובין אותן שניתוספו עליהן ונתבטלו עמהן אפילו אם נפלה הסוכה ביום טוב ג"כ אסור לטלטלן וליטלן וה"ה לשורפן במקומן משום מוקצה ואפילו היתה הסוכה רעועה מעיו"ט ועומדת ליפול מ"מ בכניסת יום טוב א"א היה לו ללקחן מחמת סתירת בנין ומתוך שנאסרו אז נאסרו לכל היום. ואם מהני תנאי עיין בכה"ל:

כא. רש"י מסכת ביצה דף כד עמוד ב
אם יש מאותו המין במחובר אסורין - משום מוקצה, ואפילו לרבי שמעון יש מוקצה בגרוגרות וצמוקים, ומחובר כגרוגרות וצמוקים דמי, מדלא לקטן מאתמול - אקצינהו מדעתיה, ולא תחלוק במחובר בין שלו בין של נכרי.

כב. חידושי הרשב"א מסכת חולין דף יד עמוד א
וא"ת מ"מ כיון דאית ליה מוקצה לר' יהודה היאך אפשר לומר דלית ליה האי מוקצה שהרי על כרחין בשבת זו לא היתה מוכנת לאדם כיון דאיסור שחיטה רכיב עלה! פ"י רבינו ג"ר ז"ל דס"ל לאביי דאין מוקצה אלא מה שמקצה האדם מדעתו והקצאת בהמה בחייה אינה באה מדעת האדם אלא דאריא דאסורא רכיב עלה, וכיון שנשחטה הותרה...

כג. ביצה כו:-כז.
אמר רבי זירא תא שמע מפולין ועדשים דהא פולין ועדשים מעיקרא חזו לכוס, שדינהו בקדרה אדחו להו! אמר ליה אביי, ולטעמיך תקשי לך קדרות דעלמא דהא סתם קדרות דעלמא בין השמשות רותחות הן ולאורתא אכלינן מינייהו! אלא גמרו בידי אדם לא קא מבעיא לך, כי קא מבעיא לך גמרו בידי שמים.

כד. לבושי שרד אורח חיים סימן שי על ט"ז ס"ק ד
ועל כרחך לאו דוקא פירש דבידו לתקנו, דהא בין השמשות הוא רותח ואין בידו לתקנו אז, אלא על כרחך ר"ל כיון דברי שיתוקן מעצמו מיקרי גמרו בידי אדם.

כה. רש"י מסכת ביצה דף כז עמוד א
אלא מידי דגמרו בידי אדם לא קא מבעיא לך - דכיון דבידו לתקנו בו ביום - לא מקצה ליה מדעתיה מפני דחייתו, הלכך, פולין ועדשים אינם ראייה לכאן, ומהאי טעמא נמי שרינן קדרות של בין השמשות.

כו. תוספות מסכת שבת דף מג עמוד א "בעודן"
בעודן עליו כל בין השמשות - תימה, הא כיון דבידו להפריחם למטה הוי גמרו בידי אדם, ולית לך למימר מיגו דאיתקצאי לבין השמשות... וי"ל דשאני קדירות אם הוה צריך להו בין השמשות היה מקררן וכן פולין ועדשים רצונו שיתבשלו בלא שום דיחוי אבל הכא רצונו היה שיעלו האפרוחין על הסל שלכך כפאו והרי שעה אחת הקצה אותו לצרכן ומיגו דאיתקצאי לבין השמשות איתקצאי לכולי יומא.

כז. לבושי שרד אורח חיים סימן שי על ט"ז ס"ק ד
ומכל מקום קצת קשה לי בנר שכבה דאסרינן מטעם מגו דאתקצאי, מאי טעמא לא אמרינן אם היה ברי לפי ערך השמן שיכבה בשבת מותר, דהוי גמרו בידי אדם, ויש לחלק. ועיין מה שכתבתי בסימן רע"ט אות י"ב, ודו"ק:

כח. ביצה כו ע"ב
ושוין שאם נולד הוא ומומו עמו שזה מן המוכן.

כט. רא"ש מסכת ביצה פרק ג:יז
ולי נראה דאפילו אם הוה קמח או עיסה בין השמשות לא הוי מוקצה דכיון דהוי ביד נכרי הוי גמרו בידי אדם והאפיה אינה נאסרת דבשביל רוב נכרים היא:

ל. ביצה ל ע"ב
"ושוין בסוכת החג שהיא אסורה, ואם התנה עליה הכל לפי תנאו." ומי מהני בה תנאי? והאמר רב ששת משום רבי עקיבא "מנין לעצי סוכה שאסורין כל שבעה שנאמר חג הסוכות שבעת ימים לד'", ותניא "רבי יהודה בן בתירא אומר מנין שכשם שחל שם שמים על החגיגה כך חל שם שמים על הסוכה תלמוד לומר חג הסוכות שבעת ימים לד' מה חג לד' אף סוכה לד'!"
אמר רב מנשיא בריה דרבא: סיפא אתאן לסוכה דעלמא, אבל סוכה דמצוה לא מהני בה תנאה.
• וסוכה דמצוה לא? והתניא "סככה כהלכתה ועטרה בקרמים ובסדינין המצויירין ותלה בה אגוזים שקדים אפרסקים ורמונים ופרכילי ענבים יינות שמנים וסלתות ועטרות שבליים אסור להסתפק מהן עד מוצאי יום טוב האחרון של חג, ואם התנה עליהם הכל לפי תנאו!"

- אביי ורבא דאמרי תרוייהו באומר "איני בודל מהם כל בין השמשות" דלא חלה קדושה עלייהו, אבל עצי סוכה [דצריך ליבדל מהם שהרי אסור לסותרן] דחלה קדושה עלייהו אתקצאי לשבעה.

לא. תוספות מסכת שבת דף מד עמוד א "שבנר"

וא"ת ומ"ש נר שכבה דאסור לטלטל לר' יהודה מסוכה רעועה דעלמא דמהני בה תנאי כדאמר לקמן בשמעתין ואם התנה עליה הכל לפי תנאו ומוקי לה במסכת ביצה (דף ל:) בסוכה דעלמא ורעועה דאתמול דעתיה עילויה שתפול ונר נמי דעתיה עילויה שיכבה ואמאי אין מועיל תנאי להסתפק ממותר השמן ולר"ש נמי יועיל תנאי להסתפק מן השמן המטפטף בשעה שהנר דולק וי"ל דהתם סוכה דעלמא היתה עשויה מזמן גדול ועתה ביה"ש אינו בודל ממנה ויושב ומצפה מתי תפול אבל נר עיקר הקצאתו הוא ביה"ש ודחייה בידי לצורך שבת וחמיר טפי ולא מהני ביה תנאי.

לב. שו"ע אורח חיים רעט:ד

אם התנה מע"ש על נר זה שיטלטלנו משיכבה, מותר לטלטלו אחר שכבה. הגה: וי"א דלא מהני תנאי, וכן נוהגין במדינות אלו. ודין התנאי ע"ל סי' תרל"ח (הג"א פרק כירה ור"י ח"ב וכל בו).

לג. ביאור הלכה סימן תקיח סעיף ח ד"ה * נוטלים עצים

* נוטלים עצים הסמוכים - עיין מ"ב דמסוכה עצמה אסור ואפילו נפלה ביום טוב ג"כ אסור משום מוקצה. ואם מהני תנאי לסוכה שנפלה לא נתבאר בדברי המחבר והרמ"א, ועיין במ"א שנדחק בזה ובמטה יהודה השיג עליו וכתב דסמכו עצמם על הא דכתבו לעיל בסימן רע"ט ס"ד וה"ה כאן דתרוייהו מוקצה מחמת איסור הם, וא"כ להמחבר שפסק שם דמהני תנאי ה"ה הכא. אמנם יש עוד דעות בין הראשונים, י"א דוקא ברעועה שעכ"פ לנפילה ולהיסק קיימי אלא שיו"ט מעכבתו ובכי הא מהני תנאי אמנם בבריאה לא מהני תנאי לר"י במוקצה מחמת איסור, וזו היא דעת התוספות בפרק כירה בדף מ"ד ע"א ד"ה שבנר ובדף מ"ה ד"ה ואם וכ"כ הרשב"א (בחידושו ובעוב"ה ק) והרא"ה והמאירי וכן הוא ג"כ דעת המאור דבריאה לא מהני תנאי. ודעת הרמב"ן והר"ן דמהני תנאי אפילו בבריאה כמו שכתב הב"י וכן הוא גם כן דעת העיטור ומסתברא להלכה דלא מהני תנאי בבריאה דרבים נינהו. ובפרט דיש דעות דס"ל דאפילו ברעועה לא מהני תנאי [תוס' בביצה דף ל' ע"ב ד"ה אמר וגם הרמב"ם לדעת הב"י]...

איזו סוג "איסור"?

לד. ביצה לא ע"ב (משנה ביצה ד:ג)

משנה בית שהוא מלא פירות ונפחת נוטל ממקום הפחת. רבי מאיר אומר אף פוחת לכתחלה ונוטל.

לה. רש"י מסכת ביצה דף לא עמוד ב

ולא אמרינן מוקצין מחמת איסור הן, דאין יכול לפחתו ביום טוב, ואסח דעתו מינייהו, דכיון דלא הוה פחיתתו איסורא דאורייתא, כדמוקמינן לה באוירא דלבני - לאו מוקצה נינהו...

לו. תוספות מסכת ביצה דף לא עמוד ב

ולא נהירא דאמר גבי שבת (דף מג.) גבי סל לפני האפרוחים מגו דאתקצאי אף על גב דאין שם מוקצה אלא מדרבנן וכן גבי גלגל מוכני שיש עליה מעות... לכנ"ל דאתיא האי סתמא כרבי שמעון דלית ליה מוקצה...

לז. מלחמת ד' מסכת ביצה דף יט:כ.

עוד יש סברא לומר שאף הפירות אין נעשין מוקצין מחמת הבית כיון שאין בעצמן איסור לא אמרו בנר אלא מפני שנעשה בסיס לדבר האסור ואין הפירות הסגורין בבית בסיס לבית והוא לא הקצה דעתו מן הפירות בשביל פירות עצמן אלא דעתו עליהן לאכילה כל זמן שיוכל ליקח אותן.

לח. משנה ברורה סימן תקיח ס"ק מה

ונפחת - אפילו ביום טוב ולא אמרינן דכיון שהיה בין השמשות סתום ולא היה אפשר ליטול מהם מחמת איסור סתירת בנין איתקצאי לכולי יומא דאין זה בכלל מוקצה כיון שלא היו מוקצין מחמת איסור עצמן רק שהיו במקום שאין יכולין לילך ליטלן. ולפי טעם זה אפילו היה הבית בריא מקודם שאין רגילות שיפחת מאליו ג"כ מותר ליטול הפירות... ועיין בבה"ל דאין להקל בכל זה כ"א בשעת הדחק:

לט. ביאור הלכה סימן תקיח סעיף ט ד"ה * בית שהיה

* בית שהיה מלא פירות וכו' - עיין מ"ב דאפילו היה הבית בריא... ומ"מ לכתחלה נלענ"ד שאין להקל שיש הרבה מהראשונים מחמירין בבית שהוא בנין גמור לבד רש"י ורשב"א והרא"ש הנ"ל נמצא כן גם ברז"ה [ומביאו המ"א] ובאור זרוע ובמאירי שכולם אחזו כשיטת רש"י וכן רבינו ירוחם כתב ששיטה זו היא העיקר ועיין בתוס' שהחמירו עוד ביותר מזה דאפילו באוירא דליבני אינו מותר כ"א לר"י. וגם דעת הרמב"ן שהביאו להקל המעיין במלחמות יראה שהביא שם שני תירוץ א' מיירי המשנה דוקא כשנפחת מעיו"ט ע"ש ע"כ נלענ"ד שאין להקל בזה וכן בדין הלפתות שהוציא המ"א מסעיף זה כ"א בשעת הדחק: